

SPRAWOZDANIE
z realizacji

Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Miasto Świdnica
na lata 2021-2023

w 2023 r.

Działania w ramach lokalnego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Świdnicy określa Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2021-2023. Program ustanowiony został uchwałą nr XXIV/249/20 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 20 grudnia 2020 r., na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jego koordynatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, „w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań”.

W ramach Programu zaplanowano, stosownie do potrzeb wynikających z diagnozy sytuacji świdnickich rodzin, działania profilaktyczne, diagnozujące sytuację rodzin, wspierające i wzmacniające rodzinę biologiczną oraz pomoc terapeutyczną, wychowawczą i socjalną. Jego podstawowym założeniem jest budowanie skutecznego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. W Programie założono interdyscyplinarne zaangażowanie różnych instytucji w działania na rzecz świdnickich rodzin, które w ramach własnych kompetencji i możliwości podejmują działania zwiększające szanse rodziny na zmianę funkcjonowania, podniesienia jej umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa. Zadania ujęte w Programie realizowane były w ramach zadań będących w kompetencjach:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, Zespołu Interdyscyplinarnego w Świdnicy,
- Urzędu Miejskiego w Świdnicy, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, przy współpracy z:
  - organizacjami pozarządowymi,
  - placówkami oświatowymi,
  - Komendą Powiatową Policji,
  - Poradnią Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy,
  - innymi podmiotami, które realizują zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny.

Informacje zawarte w sprawozdaniu zostały sporządzone w oparciu o wskaźniki osiągnięcia założonych celów zaplanowanych działań, służących realizacji zadań Programu, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów realizujących zadania w poszczególnych obszarach.

Zadanie 1. Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu i wzmocnieniu rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

1.1. Opracowanie i aktualizowanie diagnozy sytuacji rodzin przeżywających trudności.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie sytuacji rodzin – podopiecznych Ośrodka:

- obejmowali monitorowaniem w zakresie sytuacji zdrowotnej 137 rodzin, w których wychowywało się łącznie 279 dzieci, w następujących formach:
  - rozmowa dotycząca stanu zdrowia dziecka/dzieci podczas wywiadu środowiskowego i wizyt w środowisku,
  - oględziny dziecka w jego środowisku domowym,
  - kontakt ze żłobkiem, przedszkolem, szkołą, placówką opiekuńczo-wychowawczą, placówką wsparcia dziennego,
  - kontakt i współpraca z asystentem rodziny, kuratorem,

- wgląd w dokumentację medyczną, do książeczki zdrowia, kart informacyjnych z leczenia szpitalnego, orzeczeń o niepełnosprawności, opinii psychologiczno-pedagogicznych,
  - kontakt z przychodniami lekarskimi – lekarze pediatry i inni specjaliści,
  - motywowanie opiekunów do regularnych kontroli lekarskich dziecka,
  - monitorowanie zakupu i dawkowania przepisanych przez lekarzy leków,
  - kontakt z pozostałą rodziną zamieszkałą oddzielnie,
  - udzielenie wsparcia psychicznego;
  - obejmowali opieką:
  - 406 rodzin uwikłanych w problemy uzależnień, z czego w 152 zdiagnozowano chorobę alkoholową,
  - 221 rodzin uwikłanych w problem przemocy,
  - 85 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wymagającymi wsparcia asystenta rodziny,
  - 94 rodziny z nadzorem kuratorskim,
  - 7 rodzin (26 osób w tych rodzinach) korzystających ze świadczeń finansowych pomocy społecznej, w których przyczyną przyznania pomocy była przemoc w rodzinie,
  - 96 rodzin (117 osób w tych rodzinach) korzystających ze świadczeń finansowych pomocy społecznej, których przyczyną przyznania był alkoholizm lub narkomania;
  - 267 rodzin obejmowali działaniami w ramach pracy w grupach roboczych/diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego, w których wychowywało się łącznie 244 dzieci.
- źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wśród podopiecznych miejskich placówek oświatowych, jako środowiska zagrożone lub dotknięte przemocą w rodzinie zidentyfikowano 115 rodzin, w tym 13 wśród podopiecznych przedszkoli i 102 szkół podstawowych. Wobec 53 uczniów szkół podstawowych i 1 podopiecznego przedszkola sporządzono powiadomienie do Sądu Rejonowego III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o potrzebie wglądu w sytuację rodziny z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

źródło: miejskie przedszkola i szkoły podstawowe

1.2. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny.

Rodziny, które wychowują małoletnie dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wspierane są pracą asystenta rodziny. Asystent rodziny to specjalista, którego zadaniem jest codzienne towarzyszenie rodzinie niepotrafiącej samodzielnie pokonać różnych trudności życiowych. Pracownik socjalny przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy i stwierdzając, że w rodzinie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy, w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnioskuje o wsparcie rodziny poprzez przydzielenie asystenta, bez względu na dochód rodziny. Rodzina musi wyrazić zgodę na takie wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego.

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzyła obszar działań asystenta rodziny, poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, rodzin które oczekują oraz rodzin, w których urodziło się dziecko niepełnosprawne. Praca asystenta rodziny polega wówczas przede wszystkim na udzieleniu informacji o dostępnych formach pomocy, reprezentowaniu kobiety przed instytucjami i urzędami oraz wsparciu w realizacji codziennych obowiązków i przewyciężaniu problemów wychowawczych.

W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” należy wystąpić z wnioskiem do Ośrodka. Nie jest stosowana w tym przypadku procedura przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Asystenci rodziny wsparciem obejmowali łącznie 84 rodziny, w tym:

- w 2023 r. zlecono współpracę z 18 nowymi rodzinami,
- 46 rodzin do pracy z asystentem rodziny zobowiązał sąd,
- 2 rodziny, z 3 dziećmi, objęte były wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”, z tytułu niepełnosprawności dziecka,
- w rodzinach objętych asystenturą wychowywało się łącznie 167 dzieci,
- w rodzinach objętych asystenturą 40 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym:
  - 10 dzieci zostało umieszczonych w pieczy w 2023 r.,
  - 2 dzieci powróciło z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej,
- na dzień 31 grudnia 2023 r. wsparcia asystenta rodziny wymagało 51 rodzin,
- średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 32 miesiące, w tym praca asystenta rodziny z rodzinami odbywała się przez okres:
  - do 1 roku – 25 rodzin,
  - do 2 lat – 20 rodzin,
  - do 3 lat – 14 rodzin,
  - powyżej 3 lat – 25 rodzin, w tym 16 zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny przez sąd,
- 33 rodziny zakończyły pracę z asystentem rodziny, w tym:
  - 13 rodzin ze względu na zrealizowanie planu pracy,
  - 17 rodzin ze względu na brak współpracy z asystentem,
  - 3 rodziny ze względu na zmianę miejsca zamieszkania,
- odbyło się 77 posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny sytuacji rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny.

Pracę na rzecz rodzin do końca września 2023 r. realizowało 5 asystentów rodziny (4 w wymiarze całego etatu, 1 w wymiarze ½ etatu), a od października 4 asystentów rodziny (4 etaty), zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

1.3. Objęcie rodzin wsparciem rodziny wspierającej.

Rodzina wspierająca stanowi instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc może dotyczyć np. organizowania czasu wolnego dzieciom, wypracowania nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomocy w nauce, wskazówek dotyczących wychowania dzieci, nauki gotowania, sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. Za pełnienie funkcji rodziny wspierającej nie przysługuje wynagrodzenie, wyłącznie zwrot poniesionych kosztów.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny prowadzą stałe rozeznanie wśród bliskiego otoczenia podopiecznych, poszukując kandydatów na rodzinę wspierającą. Nie wpłynął żaden wniosek i zadanie nie było realizowane w Gminie Miasto Świdnica.

1.4. Objęcie rodzin specjalistycznym wsparciem socjalnym, psychologicznym, terapeutycznym i prawnym.

Informacja o miejscach i formach pomocy, zawierająca dane teleadresowe, sposób kontaktu, czas i miejsce, gdzie można uzyskać poradnictwo i wsparcie oraz jego zakres, była na bieżąco aktualizowana i dostępna na stronie Ośrodka www.mops.swidnica.pl. O działaniach podejmowanych na terenie Miasta w zakresie wspierania rodziny i problematyki przemocy w rodzinie

oraz o istotnych dla mieszkańców Świdnicy ofertach w tym zakresie na terenie kraju na bieżąco umieszczano informacje:

- na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: www.mops.swidnica.pl,
- na portalu społecznościowym facebook Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej PoMocna Świdnica: @pomocna.swidnica,
- w lokalnych mediach,
- w opracowywanych przez Ośrodek informatorach i innych publikacjach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia mieszkańcom Świdnicy dostęp do nieodpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego:

■ indywidualne konsultacje z psychologiem Ośrodka udzielane były w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, 5 dni w tygodniu w godz. od 7.30 do 15.30, w Klubie Senior + przy ul. Słobódzkiego 19, 2 razy w miesiącu w godz. od 8.00 do 11:00, w Klubie Senior + przy ul. Saperów 27, 2 razy w miesiącu w godz. od 9.00 do 13:00, w mieszkaniach chronionych przy ul. 1 Maja 23, w terminach ustalanych indywidualnie; psycholog Ośrodka udzielił wsparcia 148 rodzinom (228 osób w tych rodzinach);

■ indywidualne poradnictwo prawne w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, udzielane klientom Ośrodka skierowanym przez pracownika socjalnego, w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, we wtorki i czwartki w godz. od 8.00 do 15.30 – w 2023 r. z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego Ośrodka skorzystały 142 osoby,

■ poradnictwo rodzinne, realizowane na zlecenie Ośrodka, w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7 od kwietnia do grudnia 2023 r. Terapeuta rodzinny zrealizował 54 godziny konsultacji, w tym 48 konsultacji z osobami dorosłymi i 7 konsultacji z udziałem dzieci, w tym:

- udzielono 51 porad w ramach wsparcia i terapii rodzinnej, w tym 44 z udziałem osób dorosłych i 7 z udziałem dzieci,

- zrealizowano 4 inne oddziaływania terapeutyczne dla osób dorosłych;

■ konsultacje indywidualne dla dorosłych, prowadzone przez psychologa i terapeutę rodzinnego, w celu nauki stawiania granic bez przemocy, rozpoznawania potrzeb własnych i partnera, rozpoznawania własnych uczuć i emocji, adresowane do rodziców, par, współmałżonków, partnerów, osób przeżywających kryzys, mających trudności w budowaniu relacji, ze środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie lub w których jest uruchomiona procedura „Niebieskie Karty”. Konsultacje obejmowały:

- wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny,

- opracowanie programu wspierającego rodzinę w jej funkcjonowaniu, w uzgodnieniu z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny,

- wsparcie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny,

- ukierunkowanie w dalszej pracy ze specjalistą.

W 2023 r. spotkania odbywały się od stycznia do grudnia w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7. Terapeuta rodzinny zrealizował 400 godzin konsultacji, w tym 365 konsultacji z osobami dorosłymi i 75 konsultacji z udziałem dzieci. W tym:

- udzielono 422 porady w ramach wsparcia i terapii rodzinnej, w tym 341 z udziałem osób dorosłych i 81 z udziałem dzieci,

- zrealizowano 23 inne oddziaływania terapeutyczne dla osób dorosłych.

Psycholog zrealizował 89 godzin konsultacji, w których uczestniczyło 60 osób;

■ dla osób z zaburzeniami psychicznymi, cierpiących na depresję, zaburzenia psychiczne lub inne dolegliwości emocjonalne utrudniające funkcjonowanie w życiu społecznym lub osobistym oraz dla ich rodzin i bliskich prowadzona była grupa wsparcia, we wtorki, w godz. od 12.30 do 14.30 – w 2023 r. w spotkaniach uczestniczyło od 3 do 6 osób;

■ dla osób z doświadczeniem przemocy w rodzinie prowadzono grupę wsparcia, mającą na celu podniesienie poczucia wartości uczestników, poznanie własnych granic, mechanizmów sto-

sowania przemocy, rozpoznania zagrożeń i sposobów ich unikania w kontaktach z agresorem, poznanie aspektów prawnych zjawiska przemocy, naukę funkcjonowania w relacjach po doznanych urazach, komunikacji bez przemocy oraz technik samoobrony. Grupa prowadzona była przez 2 terapeutów, a ofertę skierowano do osób, które same zgłoszą taką potrzebę, uczestników procedur „Niebieskie Karty” oraz osób motywowanych przez innych specjalistów do udziału w grupie. Spotkania grupy odbywały się w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, 2 razy w miesiącu (z miesięczną przerwą wakacyjną).

W 2023 r. zrealizowano 22 spotkania, w których uczestniczyły 3 osoby;

■ dla młodzieży prowadzono grupę wsparcia w celu nauki budowania relacji i komunikacji z innymi oraz podejmowania ról życiowych, rozpoznawania i radzenia sobie z emocjami, funkcjonowania w relacjach bez przemocy oraz budowania pewności siebie i poczucia własnej wartości. Zajęcia realizowało 2 terapeutów, a spotkania adresowano do młodzieży ze świdnickich placówek oświatowych, wymagającej Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, 1 raz w miesiącu (z miesięczną przerwą wakacyjną).

W 2023 r. zrealizowano 11 spotkań, w których uczestniczyło do 8 osób.

W okresie od maja do grudnia 2023 r. zrealizowano projekt „Ukryci w społeczeństwie - Otwarcie na Świat” skierowany do dorosłych osób, w wieku od 30 do 60 roku życia, przejawiających zaburzenia psychiczne, do ich rodziców/opiekunów faktycznych oraz społeczności lokalnej Miasta Świdnicy. W ramach projektu terapeuci rodzinni prowadzili 2 grupy treningowe, a każdy uczestnik i osoby z jego otoczenia mogli skorzystać z indywidualnych konsultacji psychologicznych. W zajęciach grup treningowych uczestniczyło łącznie 13 osób. Ogółem przeprowadzono 191 godzin zajęć, a wśród nich trening umiejętności społecznych, trening budżetowy, warsztaty kulinarne. Podczas spotkań terapeuci pracowali z uczestnikami projektu nad poprawą ich funkcjonowania w domu, jak i w społeczeństwie, omawiali zagadnienia związane z emocjami, poczuciem własnej wartości, asertywnością i potrzebą akceptacji itp. Praca obejmowała również spotkania dotyczące systemu zabezpieczenia społecznego i szeroko pojętego bezpieczeństwa uczestników i ich rodzin. W ramach projektu przeprowadzone zostały spotkania z pracownikiem socjalnym, który przedstawił formy pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. na gruncie ustawy o pomocy społecznej, a także z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy i Straży Miejskiej w Świdnicy z zakresu bezpieczeństwa.

Spotkania z psychologiem były okazją do udzielenia indywidualnego wsparcia członkom rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. Z tej formy wsparcia skorzystały 3 osoby, dla których przeprowadzono 20 godzin indywidualnych konsultacji psychologicznych.

Formą wsparcia dla osób zagrożonych lub doświadczających przemocy w rodzinie jest wyposażenie w umiejętność reagowania na przemoc oraz radzenia sobie z bezradnością i poczuciem bezbronności. W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował dla mieszanek Świdnicy, kobiet i dziewcząt warsztaty z samoobrony i asertywności WenDo. Celem warsztatów jest wzmocnienie poczucia pewności siebie i poczucia własnej wartości, przełamanie stereotypów i obaw oraz poczucia winy i wstydu związanych z doświadczaniem przemocy. Warsztaty obejmują naukę:

- skutecznej, spójnej, asertywnej komunikacji,
- rozpoznawania i diagnozowania sytuacji przekraczania granic,
- podejmowania decyzji,
- reagowania na sytuacje przekraczania granic, dyskryminację i przemoc,
- samoobrony fizycznej w sytuacjach ataku/napaści.

Warsztaty prowadziły dwie certyfikowane trenerki WenDo.

Zrealizowano 2 edycje dwudniowych warsztatów, w wymiarze 12 godzin (16 godzin dydaktycznych) każda, w siedzibie Miejskiego Centrum Wspierania Inicjatyw przy ul. Rynek 39-40, w których udział wzięły 22 kobiety .

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski w 2023 r. zlecił realizację w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, przy ul. Długiej 33 punktu pomocy psychologicznej dla mieszkańców Świdnicy, uwikłanych w problemy uzależnień, przemocy domowej oraz w szeroko rozumianym kryzysie. Spotkania indywidualne realizowane były w okresie styczeń-grudzień 2023 r. (z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych). Z konsultacji psychologicznych skorzystało 101 osób dorosłych, oraz 14 dziewczynek i 17 chłopców.

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na bieżąco informuje o miejscach pomocy dla osób i rodzin wymagających wsparcia specjalistycznego na stronie internetowej Centrum. W 2023 r.:

- w siedzibie PCPR oraz OIK udostępniono dwie publikacje pt. „Poznaj swoje prawa”, tj. „Jeśli doznajesz przemocy domowej” oraz „Rodzice i dzieci” - 200 szt. publikacji;
- do instytucji pomocowych na terenie powiatu świdnickiego rozesłano „Bazę teleadresową instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, świadczących usługi na terenie województwa dolnośląskiego, dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową”;
- sporządzono i rozesłano do instytucji pomocowych na terenie powiatu świdnickiego „Informator-baza teleadresowa z terenu powiatu świdnickiego /instytucji/podmiotów/NGO”, które realizują działania adresowane do osób dotkniętych przemocą domową z terenu powiatu świdnickiego;
- na bieżąco informowano o formach i zakresie pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz profilu facebook Profesjonaliści z sercem;

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizował poradnictwo w zakresie:

- interwencji kryzysowej, w ramach której udzielono 353 porady dla 143 osób, w tym 129 porad dla 50 dzieci i młodzieży;
- pomocy psychologicznej, w ramach której udzielono 646 porad dla 191 osób, w tym 177 porad dla 60 dzieci i młodzieży;
- pomocy prawnej, w ramach której udzielono 27 porad dla 25 osób;
- pomocy osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w formie grupy wsparcia – odbyło się 10 spotkań, po 2 godz. dydaktyczne, w których udział wzięło 7 mieszkańców Świdnicy.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Na terenie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy realizowano programy terapeutyczne, finansowane przez Gminę Miasto Świdnica:

- poradnictwo i terapia indywidualna dla osób uwikłanych w przemoc domową i dla rodziców osób uzależnionych,
- terapia grupowa dla osób doświadczających przemocy domowej,
- terapia grupowa dla sprawców przemocy domowej,
- grupa pracy nad złością,
- trening umiejętności służących zdrowieniu,
- zapobieganie nawrotom choroby,
- grupowy trening asertywności dla osób doświadczających przemocy domowej,
- poradnictwo i terapia indywidualna dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej,
- treningi kompetencji społecznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej.

źródło: Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy zrealizował na rzecz mieszkańców Świdnicy w ramach statutowej działalności w 2023 r.:

■ badania diagnostyczne dzieci i młodzieży, mające na celu m.in. poznanie możliwości rozwoju, zachowań, specyfiki trudności w funkcjonowaniu szkolnym:

- psychologiczne – 932 diagnoz,
- pedagogiczne – 837 diagnoz,
- logopedyczne – 398 diagnozy,
- związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej – 14 diagnoz;

■ pomoc bezpośrednią związaną z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży:

- terapię pedagogiczną, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 21 dzieci,
- terapię logopedyczną – 113 dzieci,
- terapię psychologiczną – 19 dzieci,
- terapię BFB – 22 dzieci,
- Trening Umiejętności Społecznych – 8 dzieci,
- porady, konsultacje – 156 dzieci;

■ badania dzieci skierowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w trybie pilnym, w związku ze zmianą sprawowania opieki (rodzina zastępcza lub adopcja) – 56 osób.

źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Dla mieszkańców Świdnicy nieodpłatne wsparcie i poradnictwo specjalistyczne zapewniają również:

■ szkoły podstawowe prowadzone przez Miasto Świdnicę, w formie indywidualnych konsultacji psychologicznych oraz zajęć grupowych dla społeczności szkolnej;

■ Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych przy ul. Długiej 33, w formie porad prawnych i obywatelskich oraz mediacji udzielanych w poniedziałki i czwartki od 13.00 do 17.00, wtorki, środy i piątki od 8.00 do 12.00;

■ Stowarzyszenie Obrona Praw Człowieka i Obywatela „St.O.P.” przy Urzędzie Gminy w Świdnicy, w formie pomocy prawnej udzielanej w punkcie prowadzonym przy ul. Głowackiego 4, w poniedziałki i czwartki od 7.30 do 11.30, wtorki i środy od 12.30 do 16.30, piątki od 9.00 do 13.00;

■ Fundacja Pomocy Prawnej NEGOTIUM, w formie porad prawnych wraz z kompleksową obsługą podopiecznego przy ul. Długiej 54-58/5, w środy i czwartki po uprzednim umówieniu na spotkanie mailowo lub telefonicznie;

■ Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Świdnicy przy placu Św. Małgorzaty 1 w formie pomocy psychologicznej, prawnej, psychoterapeutycznej, psychiatrycznej oraz szerokiego wsparcia materialnego i rzeczowego; pomocy udzielano w poniedziałki, środy, czwartki, piątki od 8:00 do 15:00, we wtorki od 13:00 do 20:00, w soboty od 9:00 do 14:00.

■ Poradnia Psychologiczna i Poradnie Zdrowia Psychicznego w zakładach opieki zdrowotnej.

1.5. Działania edukacyjne, rozwijające i podnoszące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców/opiekunów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje cykliczną kampanię pod nazwą „Świdnica przeciw przemocy”, koncentrującą się na edukacji społecznej, mającej na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. W ramach kampanii w 2023 r. zrealizowano następujące działania:

■ na stronie internetowej oraz prowadzonym przez Ośrodek profilu PoMocna Świdnica na portalu społecznościowym facebook na bieżąco publikowano materiały informujące o realizowanych na terenie miasta działaniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

■ w ciągu roku na przystankach autobusowych, w autobusach, słupach ogłoszeniowych oraz dużych powierzchniach reklamowych na terenie Świdnicy wyeksponowano plakaty i billboardy poruszające ważne kwestie społeczne mające na celu m. in. przeciwdziałania przemocy w ramach akcji „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”, zwrócenie uwagi dbałość o prawidłowe relacje w ramach projektu „RelacJa z innymi” oraz uwrażliwienie na potrzeby innych w tym poprzez przeciwdziałanie chorobie XXI wieku-samotności,

■ pracownicy Ośrodka uczestniczyli w IV Świętojańskim Ekopikniku, w dniu kończącym rok szkolny mieli możliwość porozmawiania z rodzicami m.in. o konieczności zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży w czasie rozpoczynających się wakacji, najmłodszym uczestnikom zaproponowano udział w licznych zajęciach i animacjach,

■ przeprowadzono dwukrotnie warsztaty pn. „Jak pomagać, by nie krzywdzić osób z doświadczeniem przemocy, w tym gwałtu” przeznaczone dla pedagogów, kuratorów, policjantów, medyków, pracowników pomocy społecznej, asystentów rodziny; każdy warsztat trwał 6 godzin,

■ przeprowadzono szkolenie pn „Diagnozowanie dziecka wykorzystywanego seksualnie za pomocą obserwacji objawów u dziecka i czynników ryzyka w rodzinie i środowisku przeznaczonego dla psychologów pedagogów, kuratorów funkcjonariuszy policji, pracowników Powiatowego Centrum Rodziny i Ośrodka, mających kontakt z osobami dorosłymi i dziećmi z doświadczeniem przemocy seksualnej, każdy warsztat trwał 12 godzin, zajęcia prowadzono 2 dni,

■ zrealizowano 6 dwudniowych szkoleń z wykorzystaniem metod warsztatowych, w wymiarze 12 godzin każde:

- „Komunikacja dla zawodowców” w zakresie problematyki pracy z ludźmi i jej mocnymi emocjami, w oparciu o ścisłe ramy prawne, w szczególności dotyczącymi skutków zużycia emocjonalnego, błędów poznawczych i barier komunikacyjnych, budowania relacji ze współpracownikami i klientami oraz bezpieczeństwa prawnego.

W szkoleniu udział wzięło 14 osób: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, policjanci, kuratorzy;

- „Komunikacja dla zawodowców” – 2-ga edycja.

W szkoleniu udział wzięło 14 osób: pracownicy socjalni, pracownicy oświaty;

- „Relacje – Twoja najlepsza inwestycja!”, mające na celu w szczególności zapoznanie uczestników z kluczowymi dla tematu relacyjności pojęciami oraz sposobami budowania wysokiej jakości relacji, analizę przyczyn i skutków ubóstwa relacyjnego w różnych grupach wiekowych, omówienie krajowych i zagranicznych praktyk związanych z inicjatywami na rzecz wspierania relacyjności oraz wyposażenie uczestników w metody, techniki i narzędzia pracy pozwalające na skuteczną pracę z klientami mającymi problemy w sferze relacji.

W szkoleniu uczestniczyło 17 osób: pracownicy ośrodka pomocy społecznej i oświaty;

- „Relacje – Twoja najlepsza inwestycja!” – 2-ga edycja

Szkolenie zrealizowano w dniach 27-28 września 2023 r., udział w nim wzięło 13 osób: pracownicy ośrodka pomocy społecznej i oświaty;

- „Emocje i budowanie odporności psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Profilaktyka zachowań trudnych”, mające na celu w szczególności zapoznanie uczestników z pojęciem zdrowia psychicznego, dbania o dobrostan psychiczny i odporność psychiczną, nabycie praktycznej umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami z dziećmi i młodzieżą oraz wsparcia dzieci i młodzieży w budowaniu samodzielności i sprawczości w sytuacjach kryzysowych.

W szkoleniu udział wzięło 14 osób: pracownicy pomocy społecznej, pracownicy oświaty, kuratorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

- „Kryzys w życiu dzieci i młodzieży. Psychotraumatologia-wprowadzenie do zagadnienia”, mające na celu w szczególności przekazanie uczestnikom wiedzy na temat rodowodu zjawiska depresji i niskiej samooceny młodych ludzi, ich rozpoznawanie, przekazanie wiedzy na temat

metod pracy z osobami w depresji, z niską samoocena i dotkniętych traumą oraz udzielania pierwszej pomocy po zdarzeniu psychotraumatycznym i wsparcia w kryzysie.

W szkoleniu udział wzięło 16 osób: pracownicy pomocy społecznej, oświaty, straży miejskiej;

■ przeprowadzono dwie edycje warsztatów dla mieszkańców Świdnicy pn. „Świdnicka Szkoła dobrych relacji”, których celem jest doskonalenie umiejętności tworzenia pełnych i satysfakcjonujących relacji zarówno w sferze prywatnej, jak i zawodowej, doświadczenie siebie w relacji z sobą i innymi osobami, odkrycie swoich wzorców komunikacji i budowania relacji, poznanie, czym jest udany związek z drugim człowiekiem, nauka wyrażania siebie i swoich potrzeb w bezpieczny sposób. Z tej formy wsparcia skorzystało 30 mieszkańców Świdnicy, każdy z nich otrzymał opracowany na potrzeby szkolenia notatnik. Jedna edycja to cztery spotkania po trzy godziny dziennie;

■ zlecono przygotowanie i opublikowanie w lokalnych mediach „Moja Świdnica” oraz na profilach internetowych Ośrodka 13 artykułów nawiązujących do relacji międzyludzkich, ich treść opracowała pedagog, autorka podręcznika „Czy relacyjna praca się opłaca? Podręcznik dotyczący postaw inwestowania w relacje o charakterze romantycznym”;

■ zlecono wykonanie 23 filmy poświęconych tematom społecznym w tym profilaktyce przemocy domowej oraz profilaktyce uzależnień, które publikowano na profilach internetowych Ośrodka;

■ zlecono przygotowanie materiału filmowego i jego emisję na kanale informacyjnym TV TELETOP SUDETY, dotyczącego świdnickiej kampanii „Reaguj na przemoc wobec dzieci”, uwzględniającego wypowiedzi osób publicznych;

■ zakupiono zawieszki odblaskowe, którymi przystrojono „PoMocną Choinkę”, rozbierając drzewko mieszkańcy Świdnicy mogli wziąć elementy odblaskowe i eksponować na elementach zewnętrznych ubioru stając się tym samym bardziej widocznymi o zmroku;

■ zlecono przygotowanie i zakupiono niebieskie skarpety z napisem „Kocham, lubię, szanuję nie biję”, które w ramach kampanii „Białej wstążki” mężczyźni mogli zdjąć z „PoMocnej Choinki”;

■ zlecono przygotowanie i wydruk teczek z gumką, na których wyeksponowano nadruk plakatu „Reaguj na przemoc wobec dzieci”;

■ przygotowano projekt i wydrukowano broszurę dwustronną, informującą o działaniach realizowanych przez Centrum dla Rodzin, którego celem jest przetestowanie rozwiązań prowadzących do poprawy wczesnej profilaktyki przemocy domowej i powstrzymania przemocy przed jej wystąpieniem, poprzez działania uwzględniające różne czynniki ryzyka związane z przemocą domową. Broszury wyeksponowano w siedzibach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, miejskich jednostkach organizacyjnych oraz rozdysponowano w trakcie działań integracyjnych dla mieszkańców Świdnicy,

Mieszkańcom Świdnicy, rodzicom i wychowawcom, zapewniono możliwość uczestniczenia w warsztatach wspierania rodziców i wychowawców „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Ich celem jest pomoc w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, ukierunkowanie na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. Zgodnie ze standardami Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, spotkania odbywały się w grupach maksymalnie 12-15 osobowych, w formie 10 spotkań, po 4 godz. lekcyjne, łącznie w wymiarze 40 godz. dla każdej z grup. W 2023 r. zrealizowano łącznie 5 edycji, w tym:

■ 3 edycje część I warsztatów – Budowanie relacji dorosły-dziecko, które ukończyło 37 osób, w zakresie:

- wyrażania oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć,

- aktywnego, wspierającego słuchania,
- motywowania dziecka do współdziałania,
- modyfikowania niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
- uwalniania dzieci od grania narzuconych ról w domu i szkole,
- wspierania procesu usamodzielniania się dziecka,
- budowania realnego poczucia własnej wartości dziecka,
- konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;

■ 1 edycję części II warsztatów – Wspieranie procesu budowania wzajemnych (opartych na więzi i szacunku) relacji między dziećmi, które ukończyło 15 osób, w zakresie:

- rywalizacji i zazdrości między dziećmi,
- kłótni, bójek dzieci i różnych innych trudności,
- problemów sprawiedliwości, ulubieńców i egoizmu,
- wpływu ról na relacje między dziećmi.

■ 1 edycję części III warsztatów dla rodziców i wychowawców nastolatków uwzględniającą problemy wieku dorastania, które ukończyło 15 osób, w zakresie:

- młodzieńczego buntu,
- pragnienia akceptacji,
- potrzeby decydowania o sobie,
- przedwczesnego zainteresowania seksem,
- narkotyków,
- niebezpieczeństw mediów.

Informacja o możliwości udziału w warsztatach organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przekazywana była podopiecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz umieszczona na stronie internetowej Ośrodka.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 r. zrealizowało na rzecz wspierania rodziców i opiekunów w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

- warsztaty „Szkoła dla rodziców i wychowawców” (2 edycje) – 11 osób,
- szkolenie tematyczne podnoszące kompetencje i kwalifikacje kadr systemu pieczy zastępczej, tj. dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinny dom dziecka: „Zrozumieć dziecko-mocne wsparcie-czerwiec 2023” – 8 uczestników, „Zrozumieć nastolatka w pieczy zastępczej” – 8 uczestników, „Zrozumieć dziecko-mocne wsparcie-grudzień 2023” – 6 uczestników,
- grupa wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą – 10 spotkań (łącznie 20 godz.), 7 uczestników.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy w ramach działań wspierających rodziny we wzmacnianiu ich funkcji opiekuńczych i wychowawczych zrealizował:

- zajęcia grupowe edukacyjno-wspierające dla rodziców dzieci z Zespołem Aspergera – 8 spotkań, 7 uczestników,
- terapię pedagogiczną „Spotkanie z rodziną” – 30 spotkań, 12 rodzin.

Działania podnoszące kompetencje opiekuńczo-wychowawcze prowadzone były również z wykorzystaniem technologii informatyczno-komunikacyjnej, w formie gotowych do pobrania materiałów ze strony internetowej: <https://poradnia.swidnica.pl/poradnia/materialy-do-pobrania/>:

- Wskazówki do pracy z dzieckiem nadpobudliwym,
- Depresja dzieci i młodzieży. Część 1,
- Depresja dzieci i młodzieży. Część 2,
- Narkotyki – ryzykowna decyzja,

- Wpływ mediów elektronicznych na dzieci,
- Część I – warunki zewnętrzne a koncentracja uwagi,
- Część II – wpływ zdrowia i samopoczucia dziecka na koncentrację uwagi,
- Część III – ćwiczenia na poprawę koncentracji uwagi.

źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Przedszkola i szkoły podstawowe w ramach działalności programowej:

- realizowały pedagogizację rodziców i opiekunów, poprzez warsztaty, spotkania grupowe, ulotki i gazetki informacyjne, artykuły,
- umożliwiały konsultacje indywidualne z psychologiem, pedagogiem, wychowawcami klas,
- diagnozowały sytuację opiekuńczo-wychowawczą środowiska rodzinnego podopiecznych z uwzględnieniem wielu perspektyw (wychowawcy, rodziców, dziecka) oraz systematycznie monitorowały zadeklarowane i podjęte przez rodziców działania,
- kierowały rodziców/opiekunów do placówek oferujących wsparcie specjalistyczne w zakresie kształtowania właściwych postaw rodzicielskich oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych.

źródło: miejskie przedszkola i szkoły podstawowe

1.6. Aktywizacja społeczna i integracja środowiska rodzin.

W pomocy środowiskowej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej najważniejszym zadaniem jest praca socjalna, która skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Skierowana jest na przywrócenie zdolności osób i rodzin do samodzielnego funkcjonowania. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. Określa on uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego. W 2023 r. kontraktem socjalnym objęte były 114 osoby, zawarto 114 kontrakty.

Zadanie 2. Zapewnienie rodzinom warunków do uzyskania stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego

2.1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodzin.

W celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował świadczenia pieniężne oraz niepieniężne, przyznawane na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności ustawy: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci:

- zasiłek z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 46 rodzin (213 osób w tych rodzinach),
- zasiłek z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza rodzinom niepełnym lub wielodzietnym – 87 rodziny (287 osób w tych rodzinach),
- zasiłek rodzinny – 1.398 osób,
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 37 osób,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 16 osób,

- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 149 osoby,
  - dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 249 osób,
  - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia – 119 osoby,
  - świadczenie rodzicielskie – 136 osoby,
  - świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 251 osób,
  - 419 rodzin (205 dzieci w tych rodzinach) korzystających z żywności w ramach Banku Żywności,
  - 58 rodzin (22 dzieci w tych rodzinach) skierowanych do udzielenia pomocy rzeczowej, w formie paczek świątecznych w ramach Spotkania Opłatkowego i skierowania do odebrania odzieży ze Spółdzielni Socjalnej „MITOS”, pomoc w formie rzeczowej z Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Świdnicy.
- źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski w ramach pomocy osobom i rodzinom o niskich dochodach udzielił wsparcia w formie:

- dodatku mieszkaniowego – 749 osób,
- umorzenia zaległości czynszowych i innych opłat związanych z umową najmu lokalu, w zamian za pracę w ramach wolontariatu – 1 osoba (spośród 3 osób skierowanych do pracy w ramach wolontariatu).

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

2.2. Aktywizacja zawodowa dorosłych członków rodziny.

W pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej koncentrują się na motywowaniu do podjęcia działań zmierzających do znalezienia pracy oraz na wspieraniu w poszukiwaniu pracy, wyszukiwaniu ofert pracy i nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami. W 2023 r. 132 osoby były motywowane przez pracowników socjalnych do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy w ramach działalności statutowej w 2023 r. realizował działania aktywizujące bezrobotnych:

- projekt „Kierunek aktywizacja” w ramach FEDS 2021-2027, z którego skorzystały 103 osoby,
- publikacja informacji sygnałnej Barometr Zawodów, wymieniającej zawody w grupach deficytowych oraz nadwyżkowych w Powiecie Świdnickim.

Osobom bezrobotnym, zagrożonym wykluczeniem społecznym, Powiatowy Urząd Pracy oferował alternatywne formy aktywizacji zawodowej i instrumenty rynku pracy, które pozwolą na pozyskanie nowych doświadczeń oraz kompetencji i umiejętności pożądaných na rynku pracy oraz wsparcie dla osób poszukujących zatrudnienia:

- organizacja staży – 97 osób,
- zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych – 50 osób,
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 20 osób,
- refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy – 48 osób,
- refundacja kosztów przejazdu – 31 osób,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do 6 roku życia – 3 osoby,
- bon na zasiedlenie dla osób do 30 roku życia – 6 osób,
- zatrudnienie w ramach bonu zatrudnieniowego dla osób do 30 roku życia – 2 osoby,
- finansowanie szkoleń – 41 osób,
- organizacja prac społecznie użytecznych – 28 osób,

- zatrudnienie w ramach robót publicznych – 53 osoby,
- refundacja wynagrodzeń za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 lat – 13 osób,
- finansowanie studiów podyplomowych – 10 osób,
- porady indywidualne w zakresie doradztwa zawodowego – 137 osób,
- poradnictwo grupowe w zakresie doradztwa zawodowego – 6 spotkań dla 29 osób,
- grupowe porady zawodowe – 3 osoby,
- objęcie Kwestionariuszem Zainteresowań Zawodowych – 7 osób,
- realizacja Targów Pracy (2 edycje) – 500 osób.

źródło: Powiatowy Urząd Pracy

2.3. Zapewnienie rodzinom zagrożonym eksmisją dostępu do lokali socjalnych/komunalnych.

W 2023 r. Gmina Miasto Świdnica posiadała 116 czynnych umów na dysponowanie lokalem z najmem socjalnym. Z zasobów Miasta:

- 39 rodzin (86 osób w tych rodzinach) otrzymało przydział lokalu z najmem socjalnym, w tym 31 rodzin (67 osób w tych rodzinach) z listy wyroków eksmisyjnych,
- 67 rodzin (143 osoby w tych rodzinach) otrzymało przydział lokalu komunalnego.

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

2.4. Zapewnienie pomocy specjalistycznej rodzinom dotkniętym uzależnieniami i przemocą w rodzinie.

Wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy postępowanie prowadzą grupy diagnostyczno-pomocowe Zespołu Interdyscyplinarnego w Świdnicy. Grupy pomocą obejmowały:

- 267 rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej – 771 osób w tych rodzinach, w tym:
  - 265 kobiet,
  - 262 mężczyzn,
  - 244 dzieci w wieku do 18 roku życia;
- 436 osób doznających przemocy w rodzinie:
  - 262 kobiety,
  - 32 mężczyzn,
  - 142 dzieci.

W wyniku działań grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w Świdnicy:

- sporządzono 136 formularze „Niebieska Karta-C”, wypełnianych z osobą doznającą przemocy,
- sporządzono 151 formularze „Niebieska Karta-D”, wypełnianych w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie skorzystały z poradnictwa:

- psychologicznego – 28 osób,
- prawnego – 46 osób,
- socjalnego – 142 osoby,
- zawodowego i rodzinnego – 133 osoby,
- medycznego – 11 osób.

W 2023 r. zakończono 162 procedury „Niebieskie Karty”, w tym:

- 90 procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- 72 procedury „Niebieskie Karty” w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Świdnicy

Prowadząc pracę socjalną z rodziną będącą pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownicy socjalni stale współpracują z asystentami rodziny, psychologiem Ośrodka oraz innymi podmiotami z terenu miasta, realizującymi swoje zadania statutowe wobec tych rodzin, w szczególności ze szkołami, przedszkolami, Komendą Powiatową Policji, kuratorami oraz innymi podmiotami zobowiązanymi do pracy na rzecz rodziny. W 2023r. pracownicy socjalni sporządzili:

- 45 powiadomień do Sądu Rejonowego III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratora z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych,
- 21 wniosków do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem.

Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzone były grupy wsparcia, o charakterze otwartym, po wcześniejszej konsultacji z terapeutą:

■ dla osób, które doświadczyły lub doświadczają jakiegokolwiek rodzaju przemocy w rodzinie (psychicznej, fizycznej, seksualnej, ekonomicznej). Celem spotkań było podniesienie poczucia wartości uczestników i poznanie własnych granic fizycznych i psychicznych. Uczestnicy uczyli się m.in. jak rozpoznać zagrożenie i sposoby ich unikania w kontaktach z agresorem oraz komunikacji bez przemocy i technik samoobrony. Spotkania prowadziło 2 terapeutów. W 2023 r. odbyły się 22 spotkania, w których uczestniczyły 3 osoby;

■ dla osób z zaburzeniami psychicznymi, cierpiących na depresję, zaburzenia psychiczne lub inne dolegliwości emocjonalne utrudniające funkcjonowanie w życiu społecznym lub osobistym oraz dla ich rodzin i bliskich. Celem prowadzenia grupy było wzmocnienie emocjonalne uczestników, nauka radzenia sobie w życiu z chorobą i jej kryzysami. W 2023 r. odbyły się 24 spotkania po 2 godz., w których uczestniczyło od 2 do 6 osób.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizowanego poradnictwa udzielił wsparcia w formie:

■ interwencji kryzysowej z powodu:

- przemocy domowej – 92 porady dla 28 osób, w tym 25 porad dla 7 dzieci i młodzieży,
- uzależnień – 4 porady udzielone 2 osobom,
- współuzależnienia – 7 porad udzielonych 2 osobom,
- problemów wychowawczych – 86 porad dla 46 osób, w tym 52 porady dla 25 dzieci i młodzieży,
- zaburzeń emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznych – 103 porady dla 31 osób, w tym 37 porad dla 11 dzieci,
- problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 41 porad dla 20 osób, w tym 7 porady dla 2 dzieci, młodzieży;

■ pomocy psychologicznej z powodu:

- przemocy domowej – 160 porad dla 36 osób, w tym 25 porad dla 7 dzieci i młodzieży,
- uzależnień – 4 porady udzielonych 2 osobom,
- współuzależnienia – 12 porad udzielonych 2 osobom,

- problemów wychowawczych – 125 porad dla 56 osób, w tym 55 porad dla 27 dzieci i młodzieży,
  - zaburzeń emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznych – 217 porad dla 49 osób, w tym 75 porad dla 17 dzieci i młodzieży,
  - problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 104 porady dla 30 osób, w tym 13 porad dla 3 dzieci i młodzieży;
  - pomocy prawnej z powodu:
    - rozvodu – 3 porady dla 3 osób,
    - władzy rodzicielskiej 7 porad dla 5 osób,
    - rodzinnego – 5 porad dla 5 osób.
- źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Mieszkańcy Świdnicy uwikłani w problem alkoholowy i przemocowy korzystali w 2023 r. z profesjonalnego leczenia finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą stacjonarnie i całodobowo oraz ambulatoryjnie:

- całodobowy program psychoterapii uzależnień w Dolnośląskim Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze realizowały 124 osoby, z czego program terapii ukończyło 85 uczestników;
- w warunkach ambulatoryjnych w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu i Poradni Leczenia Uzależnień:
  - program terapii uzależnienia realizowało 150 osób, z czego program terapii ukończyło 50 uczestników,
  - program terapii współuzależnienia realizowało 29 osób, z czego program terapii ukończyło 15 uczestników,

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy Dolnośląskie Centrum Leczenia Uzależnień w Czarnym Borze realizowało profesjonalne programy terapeutyczne mające na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, na terenie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz i Poradni Leczenia Uzależnień w Świdnicy, w tym:

- Poradnictwo i terapia indywidualna dla osób uwikłanych w przemoc domową i dla rodziców osób uzależnionych – 49 udzielonych świadczeń, 48 godz. terapii indywidualnej, w ramach 16 dyżurów,
- Terapia grupowa dla osób doświadczających przemocy domowej - 12 osób, 60 godz. terapii, w ramach 15 sesji,
- Grupowy trening asertywności dla osób doświadczających przemocy domowej – 10 uczestników, 10 godz., w ramach 3 sesji,
- Poradnictwo i terapia indywidualna dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej – 5 uczestników, 45 godz., w ramach 15 sesji,
- Trening kompetencji społecznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej – 13 uczestników, 60 godz. w ramach 20 sesji,
- Terapia grupowa dla sprawców przemocy domowej – grupa 7 uczestników, 60 godz. terapii, w ramach 15 sesji,
- Grupa pracy nad złością – 9 uczestników, 24 godz. terapii, w ramach 6 sesji,
- Trening umiejętności służących zdrowieniu – 10 uczestników, 32 godz. terapii, w ramach 8 sesji,
- Trening zapobiegania nawrotom choroby – 14 uczestników, 52 godz. terapii, w ramach 13 sesji.

źródło: Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze

W realizacji zadań wobec rodziny dotkniętej przemocą najważniejsze jest przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobom jej doświadczającym. Schronienie i wsparcie osobom doznającym przemocy w Świdnicy zapewnia:

■ Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, w ramach prowadzonego hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie, dysponującego 12 miejscami. W 2023 r.:

- udzielono schronienia 10 osobom, w tym 4 dorosłym i 6 dzieciom,
- mieszkańcy przebywali w hostelu łącznie 2.578 osobodni,
- zapewniono pomoc w formie noclegu, wyżywienia (okresowo), wsparcia pedagogiczno-pedagogicznego, rozmów wspierających i motywujących do rozwiązywania problemów.

źródło: Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

■ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach mieszkania interwencyjnego, które dysponuje 7 miejscami. W 2023 r.:

- zapewniono schronienie 3 osobom, w tym 1 kobiecie i 2 dzieci.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W sytuacji, gdy sprawca stanowi realne zagrożenie dla zdrowia i życia domowników jest izolowany. W realizacji zadania uczestniczą instytucje posiadające w tym zakresie ustawowe uprawnienia:

■ Komenda Powiatowa Policji w 2023 r.:

- podjęła 462 interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie, z których wszczęto 114 procedur „Niebieski Karty”,
- sporządziła 25 wniosków do Prokuratury Rejonowej w Świdnicy o objęcie aktem oskarżenia osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej (art. 207 kk), wszystkie wnioski dotyczyły mężczyzn.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

■ Prokuratura Rejonowa w Świdnicy w 2023 r. prowadziła 213 postępowań karnych wobec sprawców przemocy:

- w 17 sprawach zastosowano izolacyjny środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania,
- w 73 przypadkach zastosowano nieizolacyjne środki zapobiegawcze tj. dozór policji (39 przypadków) i nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (34 przypadki).

źródło: Prokuratura Rejonowa

■ Sąd Rejonowy I Wydział Cywilny w 2023 r. zarejestrował 8 spraw o zobowiązanie sprawcy przemocy domowej do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny, wobec którego dopuścił się przemocy. W 3 sprawach udzielono zabezpieczenia poprzez natychmiastowe nakazanie uczestnikowi postępowania opuszczenia zajmowanego lokalu oraz orzeczono zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia na czas trwania postępowania, w 4 sprawach zobowiązano sprawcę przemocy do opuszczenia lokalu mieszkalnego.

źródło: Sąd Rodzinny I Wydział Cywilny

Zadanie 3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży

3.1. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Głównym realizatorem programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży są świdnickie przedszkola i szkoły podstawowe. W 2023 r. realizowały m.in.:

■ Przedszkole Miejskie Nr 4:

- zajęcia mówiące o zagrożeniach współczesnego świata,
- „Mamo, Tato nie pal”, „Ide do szkoły”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, 50 dzieci i ich rodzice;

■ Przedszkole Miejskie Nr 6:

- projekty promujące zdrowy styl życia: „Kubusiowi Przyjaciela Natury”, Witaminki”, Czyściochowa Akademia”, „Sensosmyki”;

■ Przedszkole Miejskie nr 14:

- Bezpieczne dziecko jest świadome zagrożeń i potrafi reagować na nie reagować – cykliczne spotkania z policjantem, 100 dzieci,
- Czyste powietrze wokół nas, 50 dzieci,
- Przyjaciele Zippiego, 25 dzieci;

■ Przedszkole Miejskie nr 15:

- Mój przyjaciel oddech. Praktyka uważności z elementami jogi, 28 dzieci,
- pogadanki na temat właściwego zachowania w grupie, zawieranie kontraktu grupowego, zobowiązującego do zgodnego współdziałania w grupie, 126 dzieci,
- skazywanie za pośrednictwem literatury dziecięcej właściwych postaw i zachowań, 126 dzieci,
- czytanie dzieciom książek dotyczących przemocy i agresji, emocji, wskazywanie na ich skutki i konsekwencje, 126 dzieci,
- szkolenie nauczycieli na temat „Zachowania trudne i agresywne dzieci w wieku przedszkolnym”, 17 nauczycieli,
- opracowanie i wdrożenie procedur postępowania: z dzieckiem przejawiającym agresję, w przypadku informacji lub podejrzenia dopuszczenia się przemocy przez nauczyciela wobec dziecka, w sytuacji stwierdzenia faktu krzywdzenia dziecka,
- realizacja przedszkolnego Programu Profilaktycznego w przypadku zachowań agresywnych „Można Inaczej”;

■ Przedszkole Miejskie Nr 16:

- Jestem ważny, 20 dzieci,
- Kodeks Przedszkolaka, 88 dzieci,
- zajęcia grupowe, zabawy grupowe, pogadanki, 88 dzieci,
- Trening Umiejętności Społecznych, 8 dzieci,
- bajki terapeutyczne, opowiadania o emocjach, radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami, 80 dzieci,
- rozmowy z rodzicami, mające na celu ujednoczenie oddziaływań wychowawczych w domu i przedszkolu, 88 dzieci;

■ Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia PP Prezentek:

- spotkania grupowe i indywidualne z rodzicami podsumowujące obserwacje i diagnozy dokonywane w przedszkolu;

■ Szkoła Podstawowa nr 1:

- Trening Zastępowania Agresji, 16 uczestników,
- Trening umiejętności społecznych, 50 uczestników,
- Mediacje rówieśnicze, 15 uczestników,
- Przyjaciele Zippiego, 20 uczestników,
- spotkania z funkcjonariuszem Policji (cyberprzemoc, hejt, bezpieczeństwo na drodze), 150 uczestników,
- spotkanie z kierownikiem zespołu kuratorskiego Sądu Rejonowego (konsekwencje prawne hejtu), 48 uczestników,
- zajęcia z psychologiem i pedagogiem szkolnym (agresja, przemoc, hejt, cyberprzemoc, relacje rówieśnicze), 300 uczestników,
- spotkania indywidualne z psychologiem i pedagogiem, 200 uczestników,
- kącik prawny, 45 uczestników,
- zajęcia profilaktyczne w ramach godzin wychowawczych, 500 uczestników;

■ Szkoła Podstawowa nr 2:

- Zarządzanie konfliktem i mediacje rówieśnicze, 238 uczniów klas IV-VIII, 256 uczniów w klasach młodszych,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalne i społeczne, 83 uczestników,
- „Młode głowy”, 496 uczestników,
- spotkania z funkcjonariuszem Policji, 145 uczestników,
- spotkania z psychologiem i pedagogiem, 522 uczestników;

■ Szkoła Podstawowa nr 4:

- Szkolny program wychowawczy,
- „Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”, 182 uczestników,
- „Trening umiejętności społecznych”, 29 uczestników,
- zajęcia przeciwdziałające przemocy bazujące na czynnikach chroniących, 23 uczestników,
- warsztaty dotyczące umiejętności nawiązywania właściwych relacji, 24 uczestników,
- szkolny tydzień i warsztaty filmowe STOP PRZEMOCY, 745 uczestników,
- doradztwo i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, 125 uczestników,
- spotkania z funkcjonariuszem Policji, Straży Miejskiej, kuratorem sądowym, 459 uczestników;

■ Szkoła Podstawowa nr 6:

- Szkolny program wychowawczy, obejmujący tematy dotyczące budowania pozytywnych relacji, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, konfliktów rówieśniczych, edukacji w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia osób borykających się z różnymi dolegliwościami natury psychicznej, profilaktyki cyberprzemocy i zagrożeń płynących z internetu, 818 uczestników,
- współpraca z instytucjami pomocowymi;

■ Szkoła Podstawowa nr 8:

- zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnień, 135 uczestników,
- zajęcia warsztatowe dotyczące znajomości prawa (odpowiedzialność nieletnich), 129 uczestników,
- spotkanie z funkcjonariuszem Policji (zagrożenia przemocą i hejtem, odpowiedzialność karna), 50 uczestników;

■ Szkoła Podstawowa nr 105:

- „Bieg po zdrowie”, 68 uczestników,
- spotkanie z funkcjonariuszem Policji (przemoc, hejt, konsekwencje prawne ich stosowania), 19 uczestników,
- zajęcia z psychologiem i pedagogiem (przemoc rówieśnicza, konsekwencje i wpływ na zdrowie psychiczne), zajęcia z psychologiem ukraińskim, 142 uczestników;

■ Szkoła Podstawowa nr 315:

- spotkania z funkcjonariuszem Policji, Straży Miejskiej, psychologiem, pedagogiem, prawnikiem,
  - programy edukacyjno-informacyjne nt. uzależnień, przemocy, zdrowego stylu życia;
- źródło: miejskie przedszkola i szkoły podstawowe

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy w ramach wizyt w przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowych zrealizował w 2023 r.:

- Warsztaty Integracyjne dla dzieci i młodzieży, 2 spotkania, 140 uczestników,
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki „Przeciwdziałanie przemocy w internecie”, 14 spotkań, 215 uczestników,
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki, 3 spotkania, 80 uczestników.

źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

3.2. Organizowanie miejsc opieki i wychowania dla dzieci.

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy zadanie pn. „Prowadzenie placówek wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży”, z przeznaczeniem dla 135 dzieci i młodzieży, realizowały 3 organizacje pozarządowe, w ramach placówek:

- Caritas Diecezji Świdnickiej – Placówka Wsparcia Dziennego, dla 30 uczestników,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej Placówka Wsparcia Dziennego, dla 45 uczestników,
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, dla 60 uczestników.

W 2023 r. łącznie z zajęć w placówkach korzystało 145 dzieci i młodzieży, socjoterapią objętych było 128 podopiecznych placówek.

3.3. Zapewnienie nieodpłatnych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wsparcie w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniają placówki wsparcia dziennego. Ich podstawowym zadaniem jest współdziałanie w procesie wychowywania wraz z rodziną oraz szkołą. Dzieci objęte są opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizują czas wolny proponując pozalekcyjne zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Zajęcia prowadzone są w dni robocze w godzinach popołudniowych. W okresie wolnym od zajęć szkolnych organizują podopiecznym czas.

Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny. Przyjęcie odbywa się według procedury weryfikacji dzieci deklarujących zamiar uczęszczania do placówek wsparcia dziennego dotowanych przez Gminę Miasto Świdnica. W pierwszej kolejności placówka przekazuje do Ośrodka informację o rodzinie, która zgłosiła dziecko do placówki wraz z przedstawieniem sytuacji rodziny uzasadniającej konieczność udzielenia tego rodzaju wsparcia. Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w rodzinie, by ustalić, czy rodzinie powinna być udzielona pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Wniosek pracownika socjalnego o podjęcie pracy z rodziną w formie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka zatwierdza Dyrektor Ośrodka. Praca z rodziną w tym zakresie odbywa się w oparciu o przygotowywany plan pracy, przy stałej współpracy z placówką wsparcia dziennego.

W 2023 r. 6 dzieci z 4 najuboższych rodzin będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymało karty kolonijne, uprawniające do skorzystania z nieodpłatnego wypoczynku letniego, realizowanego na zlecenie Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Wypoczynek został zorganizowany w Ośrodku Wypoczynkowo-Kolonijnym „Bursztyn” w nadmorskiej miejscowości Międzywodzie.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Na zlecenie Urzędu Miejskiego w Świdnicy w 2023 r. realizowane były zajęcia dodatkowe pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży:

- Igrzyska Zimowej Akademii Sportu, wydarzenie o charakterze otwartym realizowane w warunkach halowych, około 200 uczniów szkół podstawowych,
- Świętojański Ekopiknik, wydarzenie o charakterze otwartym,
- Akcja Lato, wydarzenie kulturalno-edukacyjne o charakterze otwartym,
- warsztaty dla dzieci i młodzieży, 97 uczestników dzieci z Polski i Ukrainy,
- Świdnickie Czwartki Lekkoatletyczne – cykl zajęć biegowych, około 60 uczestników,

■ Spotkania biblioterapeutyczne – cykl spotkań biblioterapeutycznych i profilaktycznych oraz interaktywne wystawy planszowe i warsztaty dla dzieci, 136 uczestników.

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

■ Jarmark Bożonarodzeniowy i Świdnicka Kolęda – konkursy, wystawy, występy artystyczne i spektakle dla dzieci, młodzieży i dorosłych, Wigilia Wszystkich Świdniczan, jasełka, zagroda żywych alpaka oraz kolęda na sportowo z pieczeniem kiełbasek.

źródło: Wydział Promocji Urzędu Miejskiego

Miejską placówką wychowania pozaszkolnego jest Młodzieżowy Dom Kultury, w którym w sposób twórczy dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny, realizując program dydaktyczno-wychowawczy placówki, w ramach:

■ stałych zajęć prowadzonych w trybie roku szkolnego, o profilu artystycznym, technicznym i sportowym (średnia liczba uczestników w 2023 r. – 798 osób.), w tym:

- zajęcia manualne i plastyczne, m.in. małe formy dekoracyjne i użytkowe, malarstwo, ceramika, modelarnia, grafika i rysunek, do 263 uczestników,
- zajęcia muzyczne, m.in. keyboard, śpiew, gitara, do 181 uczestników,
- robotyka, do 102 uczestników,
- modelarstwo, do 63 uczestników,
- szachy, do 128 uczestników,
- zajęcia teatralne, do 84 uczestników,
- zajęcia turystyczne, do 15 uczestników;

■ imprez rozwijających zainteresowania i uzdolnienia dzieci i młodzieży, w tym m.in.:

- udział w mistrzostwach i turniejach szachowych,
- wycieczki, wyjazdy, rajdy,
- koncerty w tym kolęd, pastorałek, „Wieczór wspomnień-koncert dla seniora”,
- wernisaże, wystawy,
- konkursy w tym recytatorskie, plastyczne, muzyczne, turystyczno-krajoznawczy,
- warsztat malowania bombek.

źródło: Młodzieżowy Dom Kultury

Świdnicki Ośrodek Kultury organizuje dla dzieci i młodzieży formy spędzania czasu wolnego związane z edukacją kulturalną i wychowaniem przez sztukę, w ramach:

■ zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia:

- Dziecięcy Zespół Taneczny „Mała Świdnica” – 30 uczestników,
- Zespół Tańca Narodowego i Estradowego „Krań” – 36 uczestników,
- Dziecięcy Zespół Taneczny „Mały Jubilat” – 40 uczestników,
- Zespół Pieśni i Tańca „Jubilat” – 30 uczestników,
- Mażoretki Prima – 60 uczestników,
- Alchemia teatralna (grupa młodych) – 47 uczestników;

■ artystyczne projekty, m.in.:

- Świdnickie Recenzje Muzyczne – projekt umożliwiający fanom muzyki wpływ na repertuar koncertowy Świdnickiego Ośrodka Kultury, poprzez składanie recenzji, także w formie autor-skich recenzji płytowych, 75 uczestników,
- całoroczne warsztaty: akwarelowe, Urban Sketching, Strefa Relaksu, do 47 uczestników,
- zajęcia dla plastyków amatorów, pomagające rozwijać i doskonalić talent, 12 uczestników,
- Alchemia teatralna – przedsięwzięcie edukacyjno-teatralne mające integrować przedstawicieli różnych grup wiekowych, od młodzieży po seniorów, w ramach wspólnych warsztatów i pokazów – 65 uczestników,
- Dziki Chór, 40 uczestników,

- Familijne Warsztaty Plastyczne dla całych rodzin, 20 uczestników.

źródło: Świdnicki Ośrodek Kultury

Miejska Biblioteka Publiczna realizując zadania statutowe organizuje dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, rozwijające ich zainteresowania i uzdolnienia, m.in.:

■ zajęcia dla grup zorganizowanych – szkół i przedszkoli (łącznie liczba uczestników – 3.620 osób):

- lekcje biblioteczne,
- spacer tematyczny i wycieczki po bibliotece,
- zajęcia edukacyjno - czytelnicze z grupami przedszkolnymi,
- Bańkowice mydlane – zajęcia dla grupy przedszkolnej oraz zaproszonych gości z Czech,
- cykl spotkań klas I-III „Lekcje patriotyzmu”, „Poznajemy Polskę”,
- Patriotyczne poranki,
- Mikołajkowe granie,
- Niepodległościowe granie,
- Świąteczne kino przedszkolaka;

■ zajęcia otwarte (łącznie liczba uczestników – 2.686 osób):

- Bajeczne wieczorki,
- Małe Góry Literatury,
- Ferie w bibliotece,
- Gotowanie w duecie-biblioteczny turniej smaków,
- Halloween w Kindlotece,
- zajęcia: Abecadło, Bajeczne podróże, Baśniolandia, Dizajersi, Zaczytani,
- Dzień Dziecka w Kindlotece,
- Dzień głośnego czytania,
- Kino na ferie,
- Wakacje w bibliotece oraz wakacyjne piątkowe poranki w bibliotece,
- W poszukiwaniu św. Mikołaja,
- zajęcia czytelnicze Abecadło, Bajeczne Podróże, Baśniolandia, Dizajnerski, Zaczytani;

■ warsztaty (łącznie liczba uczestników – 183 osoby):

„Zobacz, usłysz, pocuj Niepodległość”, „Polak mały”, „jestem silna...bo”, z Magdaleną Bogdańską-Maciak – autorką książek dla dzieci.

źródło: Miejska Biblioteka Publiczna

Miejskie szkoły podstawowe realizowały dla swoich uczniów nieodpłatne zajęcia pozalekcyjne, które organizują czas wolny oraz uczą, jak samodzielnie spędzać czas wolny, m.in. zajęcia:

- artystyczne: plastyczne, kształtujące kreatywność, wokalne, umuzykalniające, taneczne, teatralne, rękodzielnicze,
- rozwijające zainteresowania: informatyczne, robotyka, programowanie,
- sportowe: piłka nożna, tenis stołowy, basen, zumba,
- przedmiotowe: matematyczne, geograficzne, ortograficzne, z języka migowego,
- kształtujące kreatywność i logiczne myślenie.

źródło: miejskie szkoły podstawowe

3.4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wsparcia specjalistycznego.

Miejskie szkoły podstawowe zapewniają uczniom, ich rodzicom i opiekunom oraz wychowawcom szkolnym wsparcie psychologa, w ramach konsultacji indywidualnych i grupowych:

zakres poradnictwa	liczba udzielonych porad	liczba osób korzystających z porad		
		uczniowie	rodzice	wychowawcy
problemów wychowawczych*	2100	990	837	660
uzależnień*	410	169	143	136
współzależnienia*	387	170	123	91
przemocy domowej	138	75	64	38
inne, m.in.: zaburzenia i kryzysy psychologiczne, samotne rodzicielstwo, nadużywanie komórki lub komputera, choroba lub śmierć w rodzinie, zagrożenie demoralizacją, obniżony nastrój, zaburzone relacje, zaburzenia zachowania i emocji, kłótnie między rodzicami, rozpad rodziny, przemoc rówieśnicza*	3141	1979	426	548

źródło: miejskie szkoły podstawowe;* brak danych dot. jednej placówki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia dzieciom i młodzieży ze Świdnicy wsparcie specjalistyczne: psychologiczne i terapeuty rodzinnego w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7. Realizacja pomocy wymaga wyrażenia zgody przez rodziców/opiekunów dziecka oraz akceptacji Dyrektora Ośrodka.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3.5. Wsparcie materialne i rzeczowe dzieci.

W celu zabezpieczenia realizacji potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia pieniężne:

- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 165 osób,
- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 761 osób,
- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 9 osób,
- zasiłek szkolny – 21 uczniów,
- stypendium szkolne – 353 uczniów.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3.6. Dożywianie dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczył w realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, poprzez finansowanie posiłków. Nieodpłatne dożywianie przyznawane jest osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego. W 2023 r.:

- programem objęto 372 osoby, które korzystały z posiłków, w formie pełnego obiadu, w tym:
  - 57 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
  - 100 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
  - 215 osób dorosłych;
- dożywianie prowadziło 21 placówek,

- łącznie wydano 50.166 posiłków,
- średni koszt jednego posiłku pokrywanego w ramach programu wynosił 10,76 zł.

Wsparcia w ramach programu udziela się w szczególności dzieciom korzystającym z posiłków w żłobku, przedszkolu i szkole, do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci i uczniów szkół, w szczególności z rodzin wieloproblemowych. W przypadku dzieci spożywających posiłki w szkołach, szczególny nacisk kładzie się na to, by dzieci spożywały posiłki na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wynos, poza wyjątkowymi sytuacjami.

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadzorował realizację zadania publicznego miasta pn. „Pozyskiwanie i dystrybucja żywności”, zleconego Spółdzielni Socjalnej „MITOS”, w trybie otwartych konkursów ofert. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji, potrzebujące wsparcia w postaci bezpłatnej żywności, kwalifikowane były przez pracowników socjalnych Ośrodka. W 2023 r. pomocą objęto łącznie ponad 1.416 mieszkańców Świdnicy, którym wydano 17 różnych produktów spożywczych, w ilości 55.690,74 kg.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Dzieci i młodzież korzystająca z zajęć w placówkach wsparcia dziennego objęta jest posiłkiem w formie dwudaniowego ciepłego posiłku i podwieczorku. Na podwieczorek składały się m.in. owoce, bułki, ciasto, które dzieci mogły zabrać do domu.

Zadanie 4. Zapewnienie i doskonalenie systemu zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych służących budowaniu i utrzymaniu systemu wsparcia rodziny

4.1. Wypracowanie procedur pracy interdyscyplinarnej na rzecz rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych.

W celu wspierania pracowników realizujących pracę z rodziną oraz monitorowania sytuacji rodzin i dzieci zagrożonych kryzysem, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracowują wewnętrzne procedury postępowania w indywidualnych przypadkach do stosowania przez pracowników socjalnych Ośrodka. Praca realizowana jest w oparciu o dotychczas wypracowane procedury dotyczące:

- zasad współpracy i wspierania rodziny przez asystenta rodziny, które obejmują również spotkania zespołu ds. okresowej sytuacji rodziny – w 2023 r. odbyło się 77 spotkań zespołów,
- postępowania w sytuacji potrzeby umieszczenia w hostelu/ośrodku wsparcia osoby/rodziny doznającej przemocy, gdy nie ma innej możliwości odizolowania od sprawcy przemocy,
- motywowania do terapii osoby stosujące przemoc domową,
- pracy z rodziną biologiczną w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania dotyczące zagadnień związanych z rodzinną pieczą zastępczą oraz osobami usamodzielnianymi realizuje Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Jednym z zadań Zespołu jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2023 r. odbyło się 136 posiedzeń Zespołu.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

4.2. Zapewnienie warunków do podnoszenia kwalifikacji osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r. zrealizował dla swoich pracowników:

- szkolenie nt. „Nowe standardy ochrony małoletnich - rozwiązania prawne wynikające z nowelizacji ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym oraz innych ustaw (tzw. Ustawa Kamilka)”. Zajęcia prowadzono w trzech modułach. Pierwszy poświęcony był najważniejszym zmianom przepisów prawa, standardom ochrony dzieci, Narodowej strategii przeciwko przemocy wobec dzieci i przeciwko przestępstwom seksualnym wobec dzieci, a także analizie tzw. przypadków krytycznych. Drugi moduł poświęcono Ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, a trzeci tworzeniu dobrych procedur w organizacji m.in. powołanie zespołu, opracowanie procedur, ewaluacji przyjętych rozwiązań, uruchamianiu procedury „Niebieskie Karty”. Zajęcia prowadziła Aleksandra Nawrocka- prawnik. W pięciogodzinnym szkoleniu uczestniczyło 20 osób;
- seminarium poświęcone poprawie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Świdnicy. W ramach spotkania przedstawiono zasady funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Członkom Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych przedstawiono obowiązującą dokumentację, wykładnię i stosowanie prawa. Omówiono procedurę „Niebieskie Karty” od wszczęcia do zakończenia z uwzględnieniem dokumentacji grupy diagnostyczno-pomocowej i zmian wprowadzonych w 2023 r. Szkolenie trwało 4,5 godziny i uczestniczyło w nim 45 osób w tym 18 pracowników Ośrodka. Zajęcia prowadził Marek Mudant - dr nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, certyfikowany specjalista z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednocześnie pracownicy Ośrodka mieli możliwość korzystania ze szkoleń prowadzonych w tym zakresie przez ww. wykonawcę w formie on-line. Z możliwości takiej skorzystały 42 osoby w tym 33 pracowników Ośrodka;
- warsztaty „Jak pomagać, by nie krzywdzić osób z doświadczeniem przemocy, w tym gwałtu” dla pedagogów, kuratorów, policjantów, medyków, pracowników Ośrodka, asystentów rodziny. W dwóch warsztatach, trwających 6 godzin, każdy udział wzięły 32 osoby, w tym 10 pracowników Ośrodka. Szkolenie prowadziła Joanna Piotrowska – pedagog, andragog, trenerka samoobrony i asertywności dla kobiet i dziewcząt WenDo;
- szkolenie pn. „Diagnozowanie dziecka wykorzystywanego seksualnie za pomocą obserwacji objawów u dziecka i czynników ryzyka w rodzinie i środowisku”, skierowane do psychologów, pedagogów, kuratorów, funkcjonariuszy Policji, pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodka, którzy mają kontakt z osobami dorosłymi i dziećmi z doświadczeniem przemocy seksualnej. Tematyka zajęć dotyczyła: zjawiska przemocy seksualnej, rozpoznawania objawów przemocy seksualnej u dziecka w różnym wieku za pomocą obserwacji, diagnozowania czynników ryzyka i dynamiki przemocy seksualnej w rodzinie i środowisku, wstępnej rozmowy z dzieckiem, które zgłasza doznanie przemocy seksualnej lub u którego obserwujemy objawy i z jego rodzicem, planowania działań zabezpieczających dziecko, analizy przypadków, z którymi zetknęli się uczestnicy szkolenia. Zorganizowano dwa dwudniowe szkolenia, w których udział wzięły 32 osoby w tym 8 pracowników Ośrodka.

Pracownicy Ośrodka wzięli udział w szkoleniach zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne, stacjonarnie oraz online. Tematyka szkoleń:

- przeciwdziałanie przemocy domowej w praktyce GKRPA, ZI oraz OPS w świetle zmian i nowej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,

- praktyczny Kurs Interwencji Kryzysowej,
- ochrona zdrowia psychicznego w praktyce,
- seminarium „Wspólnie przeciwko handlowi ludźmi”,
- szkolenie „Terapia systemowa i jej zastosowanie w przypadku przemocy w rodzinie”.

Szkolenia przeznaczone dla specjalistów realizujących pracę na rzecz świdnickich rodzin, mające na celu dotarcie do większej liczby osób wymagających wsparcia, udzielenia właściwej pomocy oraz usprawnienie współpracy międzyinstytucjonalnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził w związku z realizacją projektu „Świdnica przeciw przemocy”, w ramach konkursowego Programu „Sprawiedliwość”. Zajęcia adresowane były m.in. do pracowników pomocy społecznej, ochrony zdrowia, policji, oświaty, kuratorów, przedstawicieli organizacji pozarządowych. Szkolenia odbywały się w siedzibie Miejskiego Centrum Wspierania Inicjatyw przy ul. Rynek 39-40.

Zrealizowano 6 dwudniowych szkoleń z wykorzystaniem metod warsztatowych, w wymiarze 12 godzin każde:

■ „Komunikacja dla zawodowców” (2 edycje) w zakresie problematyki pracy z ludźmi i jej mocnymi emocjami, w oparciu o ścisłe ramy prawne, w szczególności dotyczącymi skutków zużycia emocjonalnego, błędów poznawczych i barier komunikacyjnych, budowania relacji ze współpracownikami i klientami oraz bezpieczeństwa prawnego. W szkoleniach udział wzięło 28 osób: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, policjanci, kuratorzy, pracownicy oświaty;

Warsztaty poprowadził Krzysztof Bochenek, posiadający 16-letnie doświadczenie w pracy w policji, przygotowanie pedagogiczne, ukończone szkolenia trenerskie i w zakresie mediacji, specjalista m.in. z zakresu reagowania kryzysowego oraz koordynacji i wprowadzania procedur;

■ „Relacje – Twoja najlepsza inwestycja!” (2 edycje), mające na celu w szczególności zapoznanie uczestników z kluczowymi dla tematu relacyjności pojęciami oraz sposobami budowania wysokiej jakości relacji, analizę przyczyn i skutków ubóstwa relacyjnego w różnych grupach wiekowych, omówienie krajowych i zagranicznych praktyk związanych z inicjatywami na rzecz wspierania relacyjności oraz wyposażenie uczestników w metody, techniki i narzędzia pracy pozwalające na skuteczną pracę z klientami mającymi problemy w sferze relacji. W szkoleniach udział wzięło 30 osób: pracownicy ośrodka pomocy społecznej i oświaty.

Warsztaty poprowadziła Magdalena Maciejewska, doktorantka pedagogiki w Interdyscyplinarnej Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych, autorka podręcznika „Czy relacyjna praca się opłaca? Podręcznik dotyczący podstaw inwestowania w relacje o charakterze romantycznym”, członkini projektu „Zintegrowany system zapobiegania przemocy domowej” realizowanego w ramach Programu „Sprawiedliwość”;

■ „Emocje i budowanie odporności psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Profilaktyka zachowań trudnych”, mające na celu w szczególności zapoznanie uczestników z pojęciem zdrowia psychicznego, dbania o dobrostan psychiczny i odporność psychiczną, nabycie praktycznej umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami z dziećmi i młodzieżą oraz wsparcia dzieci i młodzieży w budowaniu samodzielności i sprawczości w sytuacjach kryzysowych. W szkoleniu udział wzięło 14 osób: pracownicy pomocy społecznej, pracownicy oświaty, kuratorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Warsztaty poprowadził Krzysztof Durnaś, pedagog, trener rozwoju osobistego, interwent kryzysowy, psychotraumatolog, mediator, międzynarodowy certyfikowany konsultant badania odporności psychicznej MTQPlus, certyfikowany trener wartości oraz konsultant badania MindSonar, posiadający doświadczenie w pomocy psychologicznej i rozwiązywaniu problemów nastolatków i dorosłych oraz prowadzeniu wykładów dla studentów i słuchaczy studiów podyplomowych;

■ „Kryzys w życiu dzieci i młodzieży. Psychotraumatologia-wprowadzenie do zagadnienia”, mające na celu w szczególności przekazanie uczestnikom wiedzy na temat rodowodu zjawiska depresji i niskiej samooceny młodych ludzi, ich rozpoznawanie, przekazanie wiedzy na temat metod pracy z osobami w depresji, z niską samooceną i dotkniętymi traumą oraz udzielania

pierwszej pomocy po zdarzeniu psychotraumatycznym i wsparcia w kryzysie. W zajęciach udział wzięło 16 osób: pracownicy pomocy społecznej, oświaty, straży miejskiej.

Warsztaty poprowadził Tomasz Bilicki, psychoterapeuta, psychotraumatolog, interwent kryzysowy, pedagog, absolwent programu szkoleniowego ICISF w modelu indywidualnej i grupowej interwencji kryzysowej CISM, posiadający doświadczenie w pracy w punkcie interwencji kryzysowej i ośrodka opieki psychologiczno-psychoterapeutycznej.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Z uwagi na złożoność problemów, z jakimi pracownicy socjalni, asystenci rodziny, członkowie grup diagnostyczno-pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego, będący pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inni pracownicy Ośrodka mają do czynienia w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, stykając się bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, mieli możliwość do korzystania ze wsparcia w formie:

■ indywidualnych konsultacji psychologicznych, których celem był wieloaspektowy ogląd pracy, służący rozwiązywaniu trudności merytorycznych i emocjonalnych związanych z wykonywaniem pracy, udzielenie wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji i analiza pracy z określonym klientem. Pracownicy mieli możliwość poznania nowych rozwiązań, metod, pozytywnych wzorców pracy z klientem. Konsultacje posłużyły rozwojowi współpracy zespołowej oraz doskonaleniu kompetencji zawodowych, poprzez edukację, m.in. w zakresie komunikacji, asertywności, radzenia sobie z emocjami i stresem, pracy z osobami i rodzinami przeżywającymi trudności życiowe, zagrożonymi dysfunkcją i wykluczeniem społecznym, w tym klientem wieloprogowym, uwikłanym w problemy uzależnień oraz przemoc domową. W 2023 r. zrealizowano 22 dni spotkań, po 7 godz. zegarowych, łącznie 154 godz. Ze 176 konsultacji skorzystało 27 pracowników. Spotkania prowadziła Renata Bibik, doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, psycholog, mediator, terapeuta uzależnień oraz specjalista przeciwdziałania przemocy

w rodzinie, z doświadczeniem w prowadzeniu warsztatów dla pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz terapii grupowej i konsultacji indywidualnych;

■ indywidualnych superwizji służących rozwojowi zawodowemu poprzez zdobycie przez uczestników świadomości własnych przeżyć w relacji ja – klient, zapoznanie uczestników z technikami wchodzenia i wychodzenia z kontaktu, zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, poszerzenie świadomości własnych zasobów i ograniczeń w kontakcie z klientem, stworzenie możliwości odreagowania i rozwiązania sytuacji kryzysowych, podniesienie higieny pracy, rozwój osobisty. W 2023 r. zorganizowano 21 godzin superwizji, których skorzystało 15 osób. Spotkania prowadził Marek Szczęsny pedagog, psychoterapeuta i certyfikowany superwizor pracy socjalnej;

■ warsztatów „Pomaganie mężczy” dla pracowników Ośrodka, obejmujące swoim zakresem zagadnienia z zakresu kontaktu interpersonalnego, umiejętności wchodzenia i wychodzenia z kontaktu, kontraktu, własnych zasobów i ograniczeń w pomaganiu oraz umiejętność radzenia sobie ze stresem. Szkolenie poprowadził Marek Szczęsny. Zrealizowano jednodniowe siedmiodzinne warsztaty, w których udział wzięło łącznie 9 pracowników;

■ poradnictwa psychologa Ośrodka,

■ wyposażenia w środki ochrony przy bezpośrednim zagrożeniu (alarm, telefon służbowy).

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski w 2023 r. zorganizował formy podnoszące kwalifikacje osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny:

- szkolenie podnoszące kwalifikacje członków Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 6 osób,

- szkolenie członków Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników Ośrodka, Komendy Powiatowej Policji i oświaty w zakresie stosowania przepisów znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w praktyce – 50 osób.
- źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych realizował działania w zakresie podnoszenia kompetencji nauczycieli, specjalistów i realizatorów działań wspierających rodzinę:

- spotkania z Poradnią – cykl spotkań dla wychowawców przedszkoli i nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych nt. „Profilaktyka szkolna” – 3 spotkania, 80 osób,
  - spotkania i konsultacje dla nauczycieli – 10 spotkań, 59 osób.
- źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało działania edukacyjne dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej w tym warsztaty, szkolenia, konferencje:

- „Budowanie odporności emocjonalnej cz. II” – 3 osoby,
- „Praca z osobą doświadczającą przemocy” – 3 osoby,
- „Cztery ściany” – 2 osoby,
- „Nie instytucja. Dom dla Młodzieży. Debiut w rozwiązywaniu problemu bezdomności” – 1 osoba,
- „Trudne sytuacje w pracy urzędu. Jak reagować na skargi, wzburzenie i krytykę” – 1 osoba,
- „Emocje i budowanie odporności psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Profilaktyka zachowań trudnych” – 2 osoby,
- webinary „#10 sekund - rola dorosłego w kontekście przeciwdziałania przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”, „Kampania 19 dni – prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie” – 2 osoby,
- „Zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz procedury interwencyjnego zabezpieczania dziecka” – 1 osoba,
- „System pieczy zastępczej 2023” – 1 osoba,
- „Kryzysy w życiu dzieci i młodzieży. Psychotraumatologia – wprowadzenie do zagadnienia” – 1 osoba,
- „Emocje i budowanie odporności psychicznej. Profilaktyka zachowań trudnych” – 1 osoba,
- „Przeciwdziałanie przemocy (domowej) po nowemu! Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” – 2 osoby,
- „Diagnoza psychologiczna dziecka wykorzystanego seksualnie oraz jego rodziny” – 2 osoby,
- „Jak pomagać, by nie krzywdzić osób z doświadczeniem przemocy seksualnej, w tym gwałtu” – 2 osoby,
- poświęcone poprawie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w naszym mieście – 1 osoba,
- „Projekt w zakresie rozwoju interwencji kryzysowej oraz przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie” – 1 osoba,
- studia podyplomowe „Pomoc psychologiczna i interwencje kryzysowe” – 1 osoba.

Ponadto członkowie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej wzięli udział w seminarium poświęconym problematyce ścigania sprawców przemocy domowej, a także licznych szkoleniach m. in. z zakresu: profilaktyki i interwencji w pracy z młodzieżą, elementów terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach przydatnych w pracy koordynatora pieczy zastępczej, zdrowia psychicznego nastolatków, procedury odbierania dzieci małoletnich z rodzin, interwencyjnego zabezpieczania dziecka, wsparcia dzieci, diagnozowania dziecka wykorzystanego seksualnie, pracy z dzieckiem doświadczającym obciążen w rodzinie, psychotraumatologii.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji uczestniczyli w szkoleniu z zakresu wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej – zrealizowano 2 szkolenia, w których łącznie uczestniczyło 10 funkcjonariuszy.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

Nauczyciele i wychowawcy świdnickich placówek oświatowych na bieżąco biorą udział w działaniach edukacyjnych podnoszących wiedzę i doskonalących umiejętności w zakresie wspierania rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji w ramach rad pedagogicznych, konsultacji indywidualnych wychowawców z pedagogiem i psychologiem, spotkań, szkoleń i kursów, w tym m.in.:

- „Rozpoznawanie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Realizacja procedury Niebieskie Karty” – 11 osób,
- „Zachowania trudne i agresywne dzieci w wieku przedszkolnym” – 17 osób,
- „Standardy ochrony małoletnich” – 33 osoby,
- „Bunt i agresja - skuteczne metody pracy z dziećmi i młodzieżą – 1 osoba,
- „Metody wyciszające dzieci, uczniów i nauczycieli” – 8 osób,
- „Wychowanie zmierzające do osiągnięcia dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na naprawę, dobro i piękno” – 8 osób,
- „Zapobieganie niewłaściwym (w tym agresywnym) zachowaniom dzieci w grupie rówieśniczej – 2 osoby,
- „Jak rozwijać kompetencje społeczne dzieci w wieku przedszkolnym?” – 2 osoby,
- „Psychotraumatologia - wprowadzenie do zagadnienia” – 5 osób,
- „Cyberprzemoc - co powinniśmy wiedzieć, aby skutecznie działać” – 1 osoba,
- „Komunikacja dla zawodowców” – 2 osoby,
- Relacje - Twoja największa inwestycja” - 2 osoby,
- „Szkoła a ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich” – 53 osobni.

źródło: miejskie przedszkola i szkoły podstawowe

4.3. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W sytuacji, gdy rodzina biologiczna dziecka nie jest w stanie zapewnić mu prawidłowej opieki i wychowania, dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej. Umieszczenie w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. W 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 141 dzieci ze Świdnicy, z czego 21 dzieci umieszczono w pieczy zastępczej w 2023 r., w tym:

- w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało 6 dzieci, w tym 1 umieszczone w 2023 r.,
- w rodzinnym domu dziecka przebywało 17 dzieci, w tym 4 umieszczone w 2023 r.,
- w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego przebywało 9 dzieci, w tym 2 umieszczone w 2023 r.,
- w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 36 dzieci, w tym 3 umieszczone w 2023 r.,
- w niezawodowej rodzinie zastępczej przebywało 24 dzieci, w tym 1 umieszczone w 2023 r.,
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 49 dzieci, w tym 10 umieszczone w 2023 r.

W Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym przebywało 4 dzieci.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina ponosi odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 r. ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano na pobyt dzieci w pieczy zastępczej łącznie 1.673.073,76 zł, w tym:

- 958.398,07 zł za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 714.675,69 zł za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Sytuację dzieci z terenu Świdnicy, umieszczonych w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka ocenia organizator rodzinnej pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Dokonuje okresowej oceny, która ma na celu m.in. ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowanie planu pomocy dziecku oraz ocenę zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W 2023 r.:

- 6 dzieci z 3 rodzin zastępczych powróciło do rodziny naturalnej,
- 2 dzieci zostało przysposobionych.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

4.4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie roli rodziny, jako naturalnego środowiska wychowawczego oraz z zakresu systemu wspierania rodziny.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi wsparcie dla wychowujących się w niej dzieci, dba o ich rozwój emocjonalny i społeczny, właściwie rozpoznaje i zaspokaja ich potrzeby. Stanowi źródło bezpieczeństwa dla wychowujących się w niej dzieci i kształtuje osobowość młodego człowieka. Działania podnoszące świadomość społeczną w zakresie roli rodziny, jako naturalnego środowiska wychowawczego podejmowane były w 2023 r. przez miejskie przedszkola i szkoły podstawowe, w szczególności poprzez realizację spotkań i imprez integrujących rodzinę, okolicznościowych, w tym o charakterze międzypokoleniowym oraz angażowanie całych rodzin w ich realizację.

źródło: miejskie przedszkola i szkoły podstawowe

Świdnickie rodziny wielodzietne, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci, mogą uczestniczyć w programie polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/381/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 listopada 2013 r. W ramach programu wprowadzone zostały zniżkowe i promocyjne opłaty dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z dóbr kultury, sportu i rozrywki, usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów – przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu. W roku 2023 do programu nie przystąpił żaden nowy partner oraz nikt z partnerów nie zamknął działalności. Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba partnerów programu Świdnicka Karta Dużej Rodziny wynosiła 88.

Osobami uprawnionymi do korzystania z przywilejów w programie są członkowie rodzin wielodzietnych, posiadający kartę w formie plastikowej, w skład których wchodzi jeden lub dwoje opiekunów oraz troje lub więcej dzieci do 18 roku życia, lub w przypadku dzieci uczących się do 25 roku życia.

W 2023 r. wydano łącznie 1.047 kart – 209 rodzinom, w tym 366 dla rodziców/opiekunów i 681 dla dzieci. Od początku realizacji programu, tj. od dnia 15 stycznia 2014 r. przystąpiło do niego 636 świdnickich rodzin, w tym 74 rodziny wielodzietne po raz pierwszy dołączyły do programu w 2023 r.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, świdnickie rodziny wielodzietne korzystają z programu ogólnopolskiego. Do programu przystąpiło 8.000 firm i instytucji z całej Polski, realizujących ofertę w ponad 37.000 miejsc.

Karty wydano łącznie 605 świdnickim rodzinom, dla 2.987 osób w tych rodzinach, w tym 1.093 rodziców/opiekunów i 1.894 dzieci. W 2023 r. do programu dołączyło 50 rodzin, łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 233, w tym 83 rodziców/opiekunów oraz 150 dzieci.

W 2023 r. wydano 430 kart dla rodziców dorosłych już dzieci, którzy wychowywali przynajmniej trójkę dzieci. Łącznie od 2019 r. wydano rodzicom 1.112 kart.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Potrzeby związane z realizacją zadań w ramach Programu

W części diagnostycznej Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2021-2023 zidentyfikowano główne obszary wymagające zintensyfikowania działań w ramach planowanych zadań:

obszary wymagające zintensyfikowania działań w ramach zadań planowanych w Programie	wskaźnik na 2021 r.	wskaźnik na 2022 r.	wskaźnik na 2023 r.
średnio ponad 24% spośród rodzin korzystających z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiły rodziny korzystające ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	18,8%	16,3%	18,65%
19% w grupie osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, stanowiły osoby wychowujące co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	18,7%	19%	17,1%
w tym średnio około 86,4% stanowiły kobiety	90,1%	88,6%	86,87%
obserwowany jest wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej – 139 dzieci w 2020 r.	152 dzieci	147 dzieci	141 dzieci
w tym również z rodzin objętych asystenturą – 47 dzieci w 2020 r.	45 dzieci	39 dzieci	40 dzieci
wzrasta liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę z powodu braku współpracy ze strony rodziny – 4 rodziny w 2020 r.	8 rodzin	6 rodzin	17 rodzin
wzrasta liczba rodzin uwikłanych w problemy uzależnień – 342 rodziny w 2020 r.	353 rodziny	394 rodziny	406 rodziny
w tym także ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową – 131 rodzin w 2020 r.	144 rodziny	170 rodzin	152 rodziny
maleje liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego – przeciętnie 142 dzieci w 2020 r.	138 dzieci	144 dzieci	145 dzieci

Działania profilaktyczne należy bezpośrednio adresować przede wszystkim do rodziców, ponieważ ich dzieci będą powielać zachowania wyniesione z domu. Powinny one uwzględniać edukację w zakresie budowania wzajemnych relacji, dobrych i trwałych więzi, opartych na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i zaufaniu, pozbawionych agresji i przemocy. Dostosowując formy oferty należy uwzględnić to, że nauka nowych zachowań dokonuje się poprzez praktykę, przy współpracy i porozumieniu z adresatem działań. Konieczne są działania edukacyjne dla rodziców obecnych, jak i przyszłych, które uświadomią im, jaki wpływ na rozwój emocjonalny, poczucie wartości, wzmocnienie reakcji obronnych dziecka ma krzywdzenie go, zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Jakże będzie mieć to konsekwencje w funkcjonowaniu psychicznym, emocjonalnym i społecznym w jego dorosłym życiu.

PREZYDENT MIASTA

Beata Moskal-Słaniewska

DYREKTOR

Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Violetta Kalin